

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2022

tijdvak 1

Nederlands CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;

- 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
 - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
 - 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
 - 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
 - 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
 - 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
 - 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
 - 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examiner en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*
Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld.

- 1 Bij de tekst(en) met vragen worden, gelet op de aard van de opgaven, geen scorepunten afgetrokken voor spelfouten. Voor idiomatische en grammaticale oneffenheden geldt hetzelfde, tenzij het antwoord er minder juist of zelfs fout door wordt.
- 2 Voor alle open vragen met een maximum aantal woorden geldt: indien een kandidaat een vraag herhaalt alvorens hij/zij tot een antwoord komt, worden de woorden tot aan het eigenlijke antwoord (conform het antwoordmodel) niet meegeteld.
- 3 De schrijfofdracht wordt als een enkele vraag beschouwd. Algemene regel 6 is derhalve niet van toepassing op de schrijfofdracht.
- 4 Voor het beoordelen van de schrijfofdracht geldt het volgende:
 - 4.1 Er kunnen meerdere (soorten) fouten in een zin worden gemaakt, die alle apart aangerekend worden.
 - 4.2 Meerdere spelfouten in één woord worden één keer aangerekend.
 - 4.3 Spelfouten in dezelfde, identieke woorden worden één keer aangerekend (werkwoordspelling uitgezonderd).
 - 4.4 Spelfouten in een woord en in afleidingen of samenstellingen van dat foutief gespelde woord worden één keer aangerekend.
 - 4.5 Spelfouten bij de vervoeging van werkwoorden worden alle apart aangerekend.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1 Moet de smartphone ook in Nederlandse scholen worden verboden?

1 maximumscore 1

	Kruis de twee juiste antwoorden aan.
de aanleiding voor het schrijven van de tekst te geven.	X
een belangrijke vraag over het onderwerp te stellen.	X
een conclusie over het onderwerp te trekken.	
een deskundige over het onderwerp te introduceren.	
voorbeelden bij het onderwerp te geven.	

Opmerkingen

- *Als een kandidaat meer dan twee antwoorden aankruist, geen scorepunt toekennen.*
- *Het scorepunt alleen toekennen als de twee juiste antwoorden zijn aangekruist.*

2 B

3 D

4 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

Mensen kunnen wel multitasken als een van de twee taken een automatisme is. Mensen kunnen niet multitasken als ze een handeling doen waar ze over moeten nadenken.

Opmerkingen

- *In het antwoord moet duidelijk het verschil tussen wel kunnen multitasken en niet kunnen multitasken worden vermeld. Dit verschil kan ook met voorbeelden worden uitgelegd.*
- *Als de kandidaat meer dan 40 woorden gebruikt, geen scorepunt toekennen.*

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord bevat de volgende twee elementen:

- 1 Je moet naar hem/de docent luisteren.
- 2 Je leidt anderen af (met een flikkerend schermpje).

Opmerkingen

- *Beide elementen moeten gegeven zijn voor toekenning van het scorepunt.*
- *Als de kandidaat als argument noemt dat je geen interactie met andere mensen (op een andere plek) mag hebben, dan is dat geen correct antwoord.*
- *Als de kandidaat in totaal meer dan 20 woorden gebruikt, geen scorepunt toekennen.*

6 C

7 D

8 maximumscore 1

“Kinderen, maar ook volwassenen kunnen alle piepjes en pushberichten moeilijk of zelfs niet negeren. Zij voelen zich gedwongen om ernaar te kijken’ (, legt hij uit).” (regels 67-72)

Opmerking

Als de kandidaat meer of minder citeert, geen scorepunt toekennen.

9 maximumscore 1

“Ze hebben er een extra opvoedende taak bij gekregen, eentje waar zij zelf als kind geen enkele ervaring mee hebben opgedaan’ (, stelt ze).” (regels 139-143)

Opmerking

Als de kandidaat meer of minder citeert, geen scorepunt toekennen.

10 A

11 A

12 B

13 C

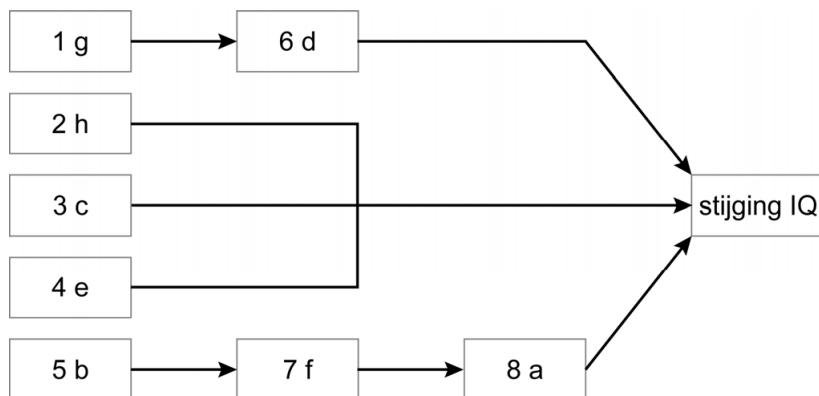
Tekst 2 We worden slimmer, maar niet per se wijzer

14 C

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

15 B

16 maximumscore 1

Opmerking

Bij 3 en 4 mogen 'c' en 'e' in willekeurige volgorde genoemd worden.

17 D

18 D

19 A

20 B

21 maximumscore 2

- vraag 1: alinea's 5 en 6
- vraag 2: alinea's 2, 3, 4 en 7

1

1

Opmerking

1 scorepunt per juist ingevuld antwoord, waarbij alle correcte alinea's moeten zijn genoemd voor toekenning van het scorepunt.

Tekst 3 Als je taal leuk vindt, doe er dan wat mee!

22 C

23 maximumscore 1

“(Door) in gesprek te gaan met nieuwe landgenoten”

Opmerking

Als de kandidaat meer of minder citeert, geen scorepunt toekennen.

24 D

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

25 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

voordeel voor de taalvrijwilliger: de eigen wereld een stukje groter maken
voordeel voor de nieuwe landgenoten: meer over onze taal en cultuur leren

Opmerkingen

- *Beide voordelen moeten genoemd worden voor toekenning van het scorepunt.*
- *Als de kandidaat meer dan 10 woorden per voordeel gebruikt, het scorepunt niet toekennen.*

26 C

27 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

De magneten die belangrijk zijn voor de boodschap van de tekst hebben een donkere achtergrond/ witte letters/ een andere kleur (terwijl de andere magneten een witte achtergrond en donkere letters hebben).

Opmerkingen

- *Uit het antwoord van de kandidaat moet blijken dat het om het verschil in (de kleur van) de achtergrond en/of letters (van de magneten) gaat.*
- *Als de kandidaat antwoordt '(De magneten die ...) zijn anders opgemaakt', geen scorepunt toekennen.*
- *Als de kandidaat antwoordt 'zijn de woorden 'taal', 'doe', 'mee'', geen scorepunt toekennen.*

Tekst 4 Duurzaam leven lukt niet altijd en dat vinden we 'stom'

28 maximumscore 1

Deze vraag bevat een fout en is daarom geneutraliseerd. Voor deze vraag altijd 1 scorepunt toekennen, ongeacht het antwoord van de kandidaat.

Toelichting:

Gebleken is dat er meer dan twee juiste antwoorden zijn op deze vraag.

29 D

30 D

Vraag	Antwoord	Scores
31	<p>maximumscore 2</p> <p>Een goed antwoord bevat de volgende twee elementen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1: meewerkende omgeving / geen obstakels van buitenaf • 2: nieuwe normen / geen (drukkende) sociale norm 	<p>1</p> <p>1</p>
	<p><i>Opmerking</i></p> <p><i>Als de kandidaat meer dan 6 woorden per factor gebruikt, 1 scorepunt in mindering brengen op behaalde score.</i></p>	
32	<p>maximumscore 2</p> <p>Een goed antwoord bevat de volgende twee elementen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het is lastig afscheid te nemen van vlees, omdat we gehecht zijn aan (het eten van) vlees / vlees eten een bepaalde status heeft / vlees eten laat zien dat je het goed hebt / vlees eten gekoppeld is aan diep verankerde sociale waarden • Het was niet moeilijk om afscheid te nemen van plastic tasjes, omdat we niet gehecht zijn hieraan / dit minder ingrijpend is voor ons dagelijkse leven / dit niet langer de (sociale) norm is / de overheid met regels de nieuwe norm stelt 	<p>1</p> <p>1</p>
	<p><i>Opmerkingen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Als de kandidaat bij het tweede element alleen (een) voorbeeld(en) gebruikt, geen scorepunt toekennen.</i> – <i>Als de kandidaat meer dan 15 woorden per zin gebruikt, 1 scorepunt in mindering brengen op behaalde score.</i> 	
33	C	
34	D	
35	D	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

36 maximumscore 2

Het juiste antwoord bevat de volgende vier nummers (ongeacht de volgorde van deze nummers):

- 1: (zin) **1** (Duurzaam leven, we willen wel, maar we doen het niet.)
- 2: (zin) **4** (Gewoontegedrag veranderen naar gewenst gedrag is moeilijk.)
- 3: (zin) **6** (Om gedrag te veranderen heb je kennis nodig, nieuwe normen en een omgeving die een beetje meewerkt.)
- 4: (zin) **7** (Met een campagne van kleine stapjes probeert Milieu Centraal, dat burgers adviseert over duurzame keuzes, daarom gedrag te veranderen.)

indien vier goed	2
indien drie goed	1
indien twee of minder goed	0

Opmerking

Als de kandidaat de zinnen uitschrijft die bij de juiste nummers horen, dan geldt dit ook als een correct antwoord.

Schrijfofdracht

37 maximumscore 13

Als de kandidaat de opdracht helemaal niet heeft uitgewerkt, geen scorepunten toekennen.

37.1 maximumscore 6

Aftrek inhoud

De score is 6 scorepunten minus aftrek. De score kan niet lager zijn dan 0.

Indien de volgende elementen onjuist zijn of ontbreken:

- de aanleiding voor je e-mail: discussie in de klas 1
- het verzoek om mevrouw Kluivers te interviewen 1
- zichzelf voorstellen met naam, klas en school (samen één element) 1
- een (korte) beschrijving van de inhoud van de discussie 1
- de vraag: hoe je je gedrag toch kunt veranderen als je dat moeilijk vindt, maar het wel wilt veranderen 1
- een argument waarom duurzamer leven belangrijk is 1
- het eerste nieuwe idee van kandidaat voor een duurzamer leven (niet: plasticafval scheiden, de verwarming 's nachts laag zetten, vegetarisch eten, niet langer dan vijf minuten douchen) 1
- het tweede nieuwe idee van kandidaat voor een duurzamer leven (niet: plasticafval scheiden, de verwarming 's nachts laag zetten, vegetarisch eten, niet langer dan vijf minuten douchen) 1
- de vraag naar mening Kluivers over de nieuwe ideeën (tijdens het interview) 1
- een voorstel voor datum, tijdstip en plaats interview (samen één element) 1
- een verzoek om een antwoord binnen twee weken 1

37.2 maximumscore 5**Aftrek taalgebruik**

De score is 5 scorepunten minus aftrek. De score kan niet lager zijn dan 0.

• één of twee formuleringsfouten (onvolledige zinnen, onjuiste woordkeuze, onjuiste verwijzingen, onjuiste zinsbouw)	1
drie of vier formuleringsfouten	2
vijf of meer formuleringsfouten	3
• één of twee spelfouten (fouten in de spelling van werkwoordsvormen, overige spelfouten, inclusief ten onrechte opgenomen of weggelaten hoofdletters)	1
drie of vier spelfouten	2
vijf of meer spelfouten	3
• twee of meer interpunctiefouten	1

Let op: Om taalgebruik te kunnen beoordelen, moet de uitwerking van de kandidaat een minimum aantal woorden bevatten.

Als de uitwerking van de kandidaat uit minder dan 100 woorden bestaat, géén scorepunten voor taalgebruik toekennen. De voorgedrukte gegevens tellen niet mee voor het bepalen van het aantal woorden.

37.3 maximumscore 2**Aftrek presentatie/conventies**

De score is 2 scorepunten minus aftrek. De score kan niet lager zijn dan 0.

Indien de volgende elementen geheel of gedeeltelijk onjuist zijn of ontbreken:

• passend onderwerp in onderwerpregel	1
• vermelding slotformule en voor- en achternaam onder e-mail	1
• alinea-indeling	1
• samenhang	1
• logische volgorde	1
• passend taalgebruik	1

Opmerkingen

- *Als de kandidaat gebruikmaakt van conventies die niet passen bij de tekstsoort, 1 scorepunt aftrekken.*
- *Als in de uitwerking van de kandidaat de witregel na de aanhef en/of na de slotformule ontbreekt, geen scorepunten aftrekken.*
- *Als de kandidaat als slotformule 'Hoogachtend,' gebruikt, geen scorepunt aftrekken.*

NB *In het programma Wolf vermeldt u de scores van de kandidaat op elk van de drie afzonderlijke beoordelingscriteria.*

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Cito gebruikt deze gegevens voor de analyse van de examens. Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 25 mei te accorderen.

Ook na 25 mei kunt u nog tot en met 8 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

6 Bronvermeldingen

tekst 1	naar een artikel van Robbert Blokland op internet (NU.nl), 28 september 2018
tekst 2	naar een artikel van Kaj van Arkel, Algemeen Dagblad, 21 april 2019
tekst 3	naar een advertentie in NRC, juli/augustus 2019
tekst 4	naar een artikel van Martine Kamsma, NRC Next, 11 februari 2019